A°. 1829. N°. 109.

ARNHEMSCHE COURANT.

Zaturdag den 12 September.

FRANKFORT, den 5den September.

De Fransche koerier, die den 17den Augustus uit Konstantinopel is afgezonden, heeft ook het berigt van den generaal *Diebitsch* over het bezetten van Adrianopel overgebragt. Hij is dus waarschijnlijk op zijne reis door laatstgemelde stad gekomen.

Volgens brieven uit Konstantinopel, van den 17den Augustus, welke men bij deze gelegenheid ontvangen heeft, was men er toen zeer verslagen over de snelle vorderingen van de Russische legers, en had de Porte plotseling besloten, om het koste wat het wilde vrede te maken. Reeds waren de commissarissen benoemd, die zich naar het Russische hoofdkwartier begeven zouden, om de voorwaarden te vernemen, die de Keizer van Rusland thans maakte: want niemand der staatsgezanten te Konstantinopel was bepaaldelijk op te geven hoedanig zijne gezindheid was, zelfs de Pruissische generaal *Muffling* niet, die men anders zeide, dat naar Konstantinopel gezonden was, om de Porte bekend te maken met den voet, waarop aan den oorlog een einde zou kunnen gemaakt worden. Te Konstantinopel liep het gerucht, dat de Sultan geheel moedeloos was geworden en sedert drie dagen ziek lag.

— Brieven uit Bucharest van den 20sten Augustus melden, dat men aldaar verhaalde, dat de Turken uit Schumla commissarissen aan den generaal *Krassowsky* gezonden hadden, om voorslagen tot eenen wapenstilstand te doen. Deze generaal had hen naar den opperbevelhebber, den graaf *Diebitsch*, verwezen, doch zij waren ook van dezen onverrigter zake teruggekomen, daar men tot eene eerste voorwaarde gesteld had, dat de Turken Schumla zouden ontruimen en aan de Russen overgeven. — Men dacht te Bucharest, dat Schumla het niet lang meer zou kunnen houden. De Turken hebben van Nikopolis eenen togt naar den linker oever van den Donau gewaagd; doch zulks duur betalen moeten, daar de Russische bevelhebber van *Giurgewo* eene afdeeling zware kavallerie op hen afgezonden heeft, die een groot gedeelte in de pan gehakt, en verscheidene honderd man krijgsgevangen gemaakt heeft.

— Adrianopel, hetwelk de Russen den 20sten Augustus bezet hebben, is eene stad van 30,000 huizen. Van hier is *Mahomed II* tot zijne onderscheidene veroveringen, en ook tot de verovering van Konstantinopel uitgetogen. Zij werd door Keizer *Adriaan* gesticht, door *Amurat I*, Keizer der Turken, in het jaar 1362, den Griekschen Keizer ontnomen, en bleef de hoofdstad des rijks tot den jare 1453, toen *Mahomed II* Konstantinopel veroverde.

— Volgens berigten uit Odessa van den 22sten Augustus, was de staat van gezondheid dezer stad geruststellend. In het dorp Kajalnik echter waren weder eenige personen aan de pest gestorven, en te Ussatowij lagen twee personen ziek.

PETERSBURG, den 29sten Augustus.

De opperbevelhebber der armee in Klein-Azie, de generaal *Paskewitsch van Erivan*, heeft aan Zijne Majesteit den Keizer berigt gezonden, dat de vijandelijke troepen geene poging meer tegen ons wagen; wel verre van ons aan te vallen, ontwijken hunne zwakke en verspreide overblijfselen zorgvuldig alle detachementen, die hen opzoeken, en doen anders niet, dan de dorpen en woningen der vreedzame ingezetenen, zonder onderscheid van godsdienst, te plunderen en te verwoesten.

De gevaren, waaraan de sandschaks in de nabuurschap van Erzerum van den kant hunner eigene soldaten blootgesteld zijn, en meer nog het voorbeeld van de zachtheid en billijkheid, waarmede de ingezetenen der provincien en steden van Aziatisch Turkije, die zich aan ons onderworpen hebben, behandeld worden, bevorderen, dat de oudsten en landeigenaars bij voortduring komen om zich te onderwerpen en de Russische bescherming in te roepen. Den 29sten Junij hadden zich reeds alle sandschaks van het pachalik van Erzerum, met uitzondering van de twee afgelegenste, vrijwillig onderworpen en bevonden zich in onze magt; de christen ingezetenen, die door de Turken waren weggevoerd, en de Mohamedanen, die bij de aankomst onzer troepen de vlugt genomen hadden, keeren van alle kanten naar hunne woningen terug; onze soldaten vinden bij hen zoo wel een vriendelijk onthaal, als overvloed van levensmiddelen, en zijn medegenooten van alle voordeelen van den handel en de kunstvlijt, die overal weder den gewonen gang gaan.

— Tevens heeft de generaal *Paskewitsch van Erivan* nader berigt gezonden omtrent den aanval van den pacha van *Van* op de stad Bajazet, die door onze dappere troepen is afgeslagen.

« Den 19sten Junij legerde zich de pacha van *Van* met eene magt van 9000 man infanterie, 5000 man ruiterij, 12 kanonnen en 2 mortieren, in de nabijheid van het dorp Kanigheul, op 20 wersten afstand van de stad. Den 1sten Julij werd een troep kozakken ter verkenning afgezonden, doch moest wegens de overmagt der vijandelijke ruiterij terugtrekken. Daags daaraan naderde de pacha de stad en begon dezelve dadelijk hevig te beschieten.

« Morgens te 5 uur waren onze voorposten door de Turken aangevallen geworden. De vijand trok van onderscheidene kanten op de stad aan. De generaal-majoor *Popoff*, die hier bevel voerde, zond hem een regiment kozakken te gemoet, hetwelk dadelijk den strijd begon, den vijand bijna 5 uren ophield en meermalen zijne drommen krachtig terugdreef; daar intusschen het getal Turken steeds toenam, bekwamen zij eindelijk de overhand over de kozakken, tot de generaal *Popoff* hun 2 compagnien infanterie te hulp zond, met bevel, om met hare ondersteuning terug te trekken. De vijand, die zich middelerwijl met eene aanmerkelijke magt op de hoogten in de nabijheid van de zoogenaamde rode batterij liet zien, scheen de stad van dezen kant te willen aanvallen; het bleek echter naderhand, dat deze vertooning slechts ten doel had om het eigenlijke punt van aanval te verbergen, dien de vijand tegen den middag op de oostelijke batterij deed. De pacha van *Van* liet de schier ontoegankelijke rotsen, welke van dezen kant aan de stad grenzen, door 2000 man infanterie bezetten, en van daar met zijn geschut de flanken en den rug van onze troepen hevig beschieten; onder begunstiging van dit vuur, deed de overige Turksche infanterie eenen levendigen aanval op de oostelijke batterij. Bij de aannadering der Turken, namen de bewoners van het Tartaarsche gedeelte der stad hunne partij, en begonnen uit hunne huizen een hevig geweervuur op onze troepen.

« De generaal-majoor *Popoff*, die alle zijne troepen bijeengetrokken had, liet het regement kozakken afstijgen, en verzette zich tegen den vijand met alle kracht. Daarop ontstond de hardnekkigste en bloedigste strijd; de viermaal sterkere Turken namen de batterij in en sloegen de onzen terug, die zich intusschen gestadig weder vereenigden en ze hernamen, zoodat deze batterij binnen drie uren viermaal van meester veranderde. Het gevecht duurde tot den nacht; dan het getal onzer dapperen nam met elk oogenblik af; reeds telden zij tot 300 dooden en gekwetsten. Er werd derhalve krijgsraad gehouden en besloten, dat men, wegens de zwakke middelen van tegenweer, waarover men beschikking kon, de verdediging van de oostelijke batterij zou opgeven, en zich daartoe bepalen moest, drie punten bezet te houden, namelijk het oude kasteel, het nieuwe kasteel, en de rode batterij met de aangrenzende hoogten.

« Dienvolgens werden gedurende den nacht de genoemde punten met infanterie en geschut bezet, zoodanig, dat men kon werken zoo wel op het Tartaarsche gedeelte der stad, hetwelk door de Turken was ingenomen, als op den weg, die hun tot den aftogt openstond.

« Bij het aanbreken van den dag, gaf de generaal-majoor *Popoff* aan een regement infanterie bevel, om de hoogte tegenover de rode batterij, waarop de vijand zich versterkt had, in te nemen; dit bevel werd terstond en moedig uitgevoerd. Te gelijker tijd werd het Tartaarsche gedeelte der stad met 12 stukken geschut hevig beschoten. Dit duurde onafgebroken voort tot 11 uur: de Turken hielden zich aldaar langer dan drie uren hardnekkig staande; dan toen eene groote menigte huizen door het geschut ter neder geschoten was, en den vijand slechts weinige schuilplaatsen overbleven, begon hij dit gedeelte der stad te verlaten en binnen de torens en houten huizen der oostelijke batterij terug te trekken. Van dezen eersten oogenblik van schrik gebruik makende, zond de generaal-majoor eenige infanterie af, om de Turken uit deze batterij te verdrijven; dit detachement viel den vijand zoo hevig aan, dat hij zijnen post dadelijk verliet en tegen den middag volkomen den aftogt blies.

« Nog eens deden de Turken poging om de stad in te nemen. Nadat zij tegenover de oostelijke batterij 6000 man vereenigd hadden, drongen zij woedend en met een vervaarlijk geschreeuw op de stad aan; dan door het kruisvuur van al ons geschut ontvangen, maakten zij spoedig halt; de wanorde kwam in hunne gelederen en zij trokken dadelijk weder terug. Hen te vervolgen was niet meer mogelijk, want het vierde gedeelte der dapperen, waaruit ons zwakke garnisoen bestond, was dood of gekwetst, en de rest door de inspanning van eenen onafgebroken strijd van 32 uren geheel afgemat.

« De vijand verloor 2000 man. Nadat hem de laatste aanval mislukte

was, trok hij 9 wersten van de stad terug en sloeg daar zijn leger op. Den 4den Julij naderde de Turksche ruiterij de stad weder van onderscheidene kanten, doch werd door het vuur van ons geschut afgewezen, en al het voordeel, dat zij van deze beweging had, was de wegneming van eenig vee der ingezetenen. Den 5den Julij bezetteden de Turken alle hoogten rondom de stad, doch bleven werkeloos; deze vertooning was slechts eene krijgslist, om hunnen aftogt te verbergen; want nog denzelfden dag namen zij hunne oude legerplaats bij Kazighul weder in. Den 6den Julij lieten zij zich nog in menigte in de nabijheid der stad zien, doch moesten telkens terugtrekken, daar ons geschut hun niet toeliet naderbij te komen. Den 7den Julij zond de pacha van *Van* 5000 man af tegen eenen hoop rekruten, die uit Georgie naar Bajazet kwamen. Daar echter de generaal majoor *Popoff* daarvan verwittigd was, zond hij de rekruten 3 compagnien infanterie en 300 kozakken met een kanon te hulp; de Turken moesten terugtrekken en de rekruten kwamen met het detachement in de stad. Den 8sten Julij trok de Turksche ruiterij aan gene zijde van den berg Ararat naar de Araxes, waarschijnlijk om te plunderen, en overviel de Armeniers van het Sandschak Bajazet, die [illegible] ons grondgebied wilden begeven.

« De vier volgende dagen omsingelde de vijand dagelijks de stad, dan nu ontving de pacha van *Van* berigt van de verovering van Erzerum en verliet daarop dadelijk deze streken, om voor de verdediging van zijn eigen gewest te zorgen. »

PARYS, den 7den September.

Het ministeriele avondblad geeft heden berigt van de verovering van Adrianopel door de Russen. Het meldt tevens, dat de Groote Heer het traktaat van 6 Julij aangenomen, en commissarissen naar het Russische hoofdkwartier gezonden heeft, om over den vrede te onderhandelen.

In een dagblad leest men, dat er in den raad van ministers reeds over beraadslaagd is, om den graaf *Guilleminot* (waarschijnlijk omdat zijne liberale gevoelens het tegenwoordige ministerie niet dienen) te doen vervangen; maar dat de snel op elkander volgende gebeurtenissen in het Oosten zulks hebben doen uitstellen. Men noemt den hertog van Ragusa (*Marmont*) als zijn opvolger.

— De liberale dagbladen beklagen zich sterk, dat er van de zijde van het ministerie niets wordt gedaan, om den hoon, dien de Deij van Algiers ons heeft aangedaan, te wreken. In den beginne scheen het, dat er eene vloot naar Algiers zou afgezonden worden; maar men verneemt daarvan thans niets meer. De Engelsche dagbladen maken zich niet weinig lustig over de lijdzaamheid, die de Fransche regering in dit geval betoont.

— De departementale raad van de Seine heeft, uit aanmerking der zware inkomsten, welke de aartsbisschop van Parijs buitendien geniet, zijne toelage van 25,000 franken tot 15,000 verminderd.

— Het gebouw waarin de kamer der afgevaardigden hare zittingen houdt, is afgebroken om het te vernieuwen. Men was bevreesd, dat het ministerie deze omstandigheid tot een voorwendsel zou gebruiken, om de bijeenroeping der kamers uit te stellen; doch de handel der hoofdstad heeft dit voorgekomen, door het fraaije en ruime gebouw van de beurs tot het houden der vergaderingen aan te bieden.

— Men heeft tegenwoordig dagelijks stortregens in Frankrijk. Door dit ongunstig weder zal de wijnoogst waarschijnlijk geheel mislukken.

ARNHEM, den 11den September.

De jongste Duitsche dagbladen behelzen het volgende berigt uit Pera, van den 16den Augustus:

« Eindelijk hebben de Turksche commissarissen, die zich naar het hoofdkwartier der Russische armee begeven zullen, bevel ontvangen om te vertrekken. Er zullen zich echter misschien nog vele moeijelijkheden opdoen, alvorens de vrede tot stand komt, en het is onbegrijpelijk, hoe de Porte, welke toch haren benarden toestand behoort in te zien, nog steeds in den waan schijnt te verkeeren, dat de door haar opgegevene voorwaarden als grondslag der vredes-onderhandelingen zullen aangenomen worden. Men verzekert, dat de instructien van de Turksche commissarissen daarhenen strekken, om de ontruiming van het Turksche grondgebied, de teruggave [illegible], en de onafhankelijkheid van het geheele [illegible] vorderen, met uitzondering van Morea en de Cycladen, wier onafhankelijkheid de Porte erkennen wil, onder voorwaarde dat de te betalene schatting zal gelijk staan met de belasting, welke tot dus verre door deze landen opgebragt werd. Wanneer deze voorslagen van de Russische zijde aangenomen worden, wil de Porte de bepalingen van het traktaat van Ackerman vervullen, en de Bosphorus voor den Russischen handel openen. Als de instructien van de Turksche commissarissen werkelijk zoo luiden, kan men daarvan geen gelukkigen uitslag verwachten. Intusschen zullen de vorderingen van de Russische wapenen, de Porte wel tot andere besluiten brengen, en hoe meer de generaal *Diebitsch* Konstantinopel nadert, hoe toegevender zij zal worden. »

Volgens eenen tweeden brief uit Pera, zou de groot-vizier last ontvangen hebben om over den vrede onderhandelen op den voet, die Rusland zou hebben laten voorstellen.

— De Weener dagbladen van den 3den dezer, deelen twee Russische legerberigten mede, welke te Bucharest zijn bekend gemaakt, en hoofdzakelijk het volgende behelzen.

Een troep van 150 vrijwilligers heeft den 25sten Julij het Turksche kamp bij de rivier Osma (die bij Nikopoli in den Donau vloeit) overvallen, en de Turken, 400 in getal, met de bajonet verdreven. Meer dan 100 Turken zijn op het slagveld gebleven, 40 zijn er krijgsgevangen gemaakt en twee vaandels veroverd.

In den nacht van den 13den op den 14den Augustus hebben de Turken uit Nicopolis, Turnu willen overrompelen. Hun plan mislukte en zij bepaalden zich bij de stad in te sluiten. De generaal *Stegmann*, hiervan onderrigt, zond uit Magura eenige troepen tot ontzet; dan de vijand wachtte deze niet af; maar keerde ijlings over den Donau terug.

Mengelwerk.

EENE VRAAG OP ZYN PAS.

(Uit de Portefeuille van Z. Y. X.)

Wanneer wij ons niet bedriegen, is de vereeniging der liberalen en ultramontanen in *Nederland* (of beter gezegd in *Zuid-Nederland* want de Noord-Nederlandsche liberalen hebben zich, God dank, aan deze staatkundige en wijsgeerige ketterij tot nog toe niet schuldig gemaakt) begonnen, na den val van het ministerie VILLELE in *Frankrijk*, hetwelk men met alle regt *deplorable* genoemd heeft; men heeft toen, om zijne gedragslijn en zijne partij te regtvaardigen gezegd, dat men, gedurende het bestaan van bovengenoemd ministerie, dat de jesuiten of priester-partij, hetwelk toch eigenlijk wel sijnoniem zal zijn, in het geheim niet alleen, maar zelfs openlijk voorstond, het van belang vond, deze partij in ons land, uit hoofde der nauwe betrekking die er tusschen *Frankrijk* bestaat, zoo veel mogelijk tegen te gaan en haar allen invloed bij ons te benemen; maar dat, nu dat ministerie gevallen was, en er een ander, dat juist in een tegenovergestelden geest werkzaam was, bestond, ook het gevaar geweken was, en het eene dwaasheid was langer tegen het jezuitismus te waken, daar het uit bovengenoemde redenen ophield gevaarlijk te zijn; dit heette, volgens hen, *avoir peur d'une ombre, d'un mal qui n'était qu'imaginaire* enz. enz. Maar nu op zijne beurt dit laatste ministerie heeft plaats gemaakt voor een, wij zullen niet zeggen gelijk aan dat van VILLELE, maar zoo mogelijk tienmaal erger, voor een ministerie geheel en al in den geest der congregatie, die, hoezeer ook het vorige bestuur deze partij scheen in het oog te houden en niet begunstigden evenwel getoond heeft kracht genoeg te hebben, om, in spijt van dat alles en in weerwil der ijverige pogingen van het verlichtste en beste gedeelte der Fransche natie, om eene volledige overwinning (want het is er eene) te behalen. Wat zullen nu de Zuid-Nederlandsche liberalen doen? Zullen zij hunne wanstaltige verbindtenis vol houden, en zoo doende tonen, voor het oog van geheel *Europa* toonen, dat zij niet ter goeder trouw handelen, maar dat zij, onder den schijn van eenige zoogenaamde grieven, die voor het minst overdreven zijn, te willen herstellen, zich vereenigd hebben met eene partij, die in vrijheid in den mond, maar slavernij van de ergste soort tot doel heeft, met één woord, zullen zij, met deze partij vereenigd, zich openlijk tegen de verlichte maatregelen van eenen waardigen nakomeling en naamgenoot van WILLEM DEN I aankanten, en dus het regtmatig verwijt op zich laden, dat het bij hen niet te doen is om heil en geluk voor de natie, [illegible] te verkrijgen, maar wel om onrust te stoken en [illegible] in troebel water te visschen?

Dit kunnen noch willen wij niet gelooven, maar *dit hebben wij gevraagd!*

BROKKEN UIT HET DAGBOEK VAN DEN OUDEN VAN HET MEER.

Er is niets nieuws onder de Zon.

Oom GERRIT, *domine* en *ik* hielden ons koffijhuis in een prieeltje, dat op het meer uitziet; wij lazen de tijdschriften van den dag, op eens brak mijn broeder de stilte af, driftig uitroepende: *Hoten, Spartaansche slaven*, dat gaat te ver.

Ik. Wat deert u, GERRIT! wat doet u de gal zoo overloopen?

Oom GERRIT. Wat? wel dat gedurig oproer-stoken van sommige dagbladschrijvers; ik heb hier *de Bijenkorf* No. 61 onderhanden, en daar schrijft men maar driest in, dat de *Belgen nu* ILOTEN *zijn*; en voor een paar dagen vond de *Courrier des Pays-Bas* goed te proclameren: dat « eene gematigde denkwijze niets meer waardig was, dat er tot den bloede moest worden gestreden, dat een regering-stelsel gelijk het onze niets « deugde, het moest, of eene volstrekte monarchij, als *Oostenrijk*, of eene « republiek, zoo als de *Vereenigde Staten* zijn.» Dit gaat te ver, broeder! dit moet worden tegengegaan; het gouvernement moet er zich mede bemoeijen, en die oproer-kraaijers den mond snoeren.

Ik. Vooral niet, laat ze maar kraaijen, eindelijk zullen zij wel heesch worden en zwijgen. — Zoo men van 's lands wege hen bemoeijelijkte, zouden zij juist verkrijgen wat zij bedoelen — dan hadden zij den schijn van martelaars voor de zaak der vrijheid te zijn, en kregen aanhang bij 't gemeen, dat men bij zulke gelegenheden best kan verblinden, en wijs maken al wat men wil.

[illegible] een *Nero* genoemd, de gelrouwe voorstanders van 's lands belangen landverraders, en men maakte den ligtgeloovigen wijs dat wij onder eene *tirannij* gebukt gingen, die gelijk stond met die van *Rome*, onder TARQUIN en CALIGULA.

De *Predikant*. Allemaal waar, mijn vriend! maar daarom heeft uw broeder niet te min gelijk; met meer bedaardheid en voorzigtigheid van de zijde der regering, en een mannelijker gedrag van WILLEM DEN VIJFDEN, had toenmaals veel kunnen worden voorgekomen; — eene regering moet in geen geval *vrees* toonen, en zij doet zulks onder anderen, zoodra zij zich aan het schrijven van oproerige dagbladen stoort. Laat de zaak zijn natuurlijk beloop, het gaat nu gelijk voor dezen, alle regtdenkenden en met de geschiedenis bekende ingezetenen, zien met verachting op hun geschrijf neer, en zelfs het gemeen doet zulks, zoodra het zelve de oogen open gaan. — Hetzelfde gepeupel dat in 1748 [illegible] RAAP [illegible], mishandelde in 1754 zijn lijk en [illegible] eerlijke begrafenis. — Heden noemt men te *Verviers* [illegible] TOON [illegible] omdat hij den schutters-eed niet wil afleggen; wie weet hoe nabij de tijd is, dat men hem als een oproermaker veracht. — Thans maakt men rij-

ders de l'infamie, die niet tot morgen behoeven te wachten om in de oogen van alle ware vaderlanders wezenlijk INFAAM te zijn. — Waarlijk, er is niets nieuws onder de zon, en onze edele Vorst bewandelt den veiligsten weg, door zich aan die onruststokers niet te storen.

IK. Bovendien is het stellig waar, dat het grootste gedeelte der Zuid-Nederlanders zich zeer gelukkig gevoelt onder vader WILLEMS bestuur; handel, fabrieken en landbouw bloeijen, de steden breiden zich uit en worden alom verfraaid; en waar men dezulken spreekt die iets te verliezen hebben, (eenige heethoofden uitgezonderd) hoort men noch gemor noch klagten uiten. — Zoo lang *Vader* WILLEM als een bevaren stuurman het roer van Neêrlands staatshulk zoo wijs en kloek bestuurt, hebben wij waarlijk niets te vreezen, en doen wij het best van ons niet eens warm te maken, over *de tooneel-coupen van eenige naäpers der fransche grillen* — laten zij klubs houden, zich als hansworsten met linten en penningjes versieren, inschrijvingen openen *à la Manuel* — en wat al zotternijen meer; wij laten hun wroeten en schreeuwen, en bidden in stilte tot God, « dat hij ons genadiglijk voor het begaan van zulke dwaasheden « behoede, ons nimmer wrevelig of ondankbaar make, of blind doe wor« den voor de voorregten die wij boven alle andere Europesche volken « genieten. »

IETS, BETREKKELYK HET VERSLAG VAN HET VERHANDELDE IN DE VERGADERING DER STATEN VAN GELDERLAND, OVER HET REGLEMENT OP HET BEHEER DER RIVIER-POLDERS, VOORKOMENDE IN No. 93 VAN DIT DAGBLAD.

Aan de Redactie.

Met verwondering zagen wij een dergelijk artikel in een dagblad geplaatst, niet wetende dat ook in eene provinciale Staten-Vergadering stenographen tegenwoordig waren, om, gelijk in de Staten-Generaal, de discussien op het papier te zetten en openbaar te maken. (1) — Hoe dit ook zij, wij lazen het verslag met belangstelling, maar waren tevens getroffen over de zonderlinge stellingen, door verscheidene leden volgehouden, en vooral over de misslagen in eenige opgaven begaan.

Wij zijn niet gezind, dit onderwerp, reeds zoo breedvoerig behandeld, oordeelkundig te gaan beschouwen, maar zullen ons bepalen, zoo kort mogelijk, eenige daadzaken, welke abusivelijk zijn opgegeven, in hun waar daglicht te plaatsen, en daarmede aan te toonen op welke wijze, onder anderen, welligt vele staatsleden en belanghebbenden, niet genoegzaam met de bijzonderheden der polder-administratien bekend, tegen het bedoelde reglement zijn ingenomen.

De heer P. WIEGAND toonde vervolgens aan (zie het hierboven aangehaalde verslag) dat men duizende bunders land onder *Heumen, Malden, Hatert, Neerbosch, Herwen* en anderen, die nimmer tot eenigen polder behoord hadden, nu met *ten minste f 3 per bunder*, waarop de [illegible] de behoeften der groote polder-distrikten bepaalde, wilde bezwaren.

Naar aanleiding der circumscriptie bij het bewuste reglement vastgesteld, zullen de vier eerstgemelde dorpen met het polder-distrikt der 1ste klasse, het Rijk van *Nijmegen*, vereenigd worden.

Aangezien de nieuwe kohieren of leggers der landen, in art. 33 van het nieuwe polder-reglement voorgeschreven, nog niet zijn opgemaakt, en er naar aanleiding van art. 52 *b* eene evenredige verdeeling der polderlasten, gegrond op de ligging der landen, kan plaats hebben, zoo is de uit[illegible] duizende bunders [illegible] zeer onbepaald [illegible] want het is onmogelijk [illegible] den slechts met eenige zekerheid, op 5 à 600 bunders [illegible] bepalen.

Deze dorpen, namelijk, bestaan uit zeer hooge, en geheel watervrije, middelbaar en laag gelegen gronden, welke, ingevolge gezegd art. 52 *b* in eene meer of mindere mate polderlasten zullen moeten dragen.

Wanneer echter der zaak onkundigen hooren zeggen: « duizende van bunders! » dan klinkt het hoog en verwekt bij hen opzien en vrees; doch meer behoeft men niet; het oogmerk is daarmede bereikt. Deze, door den spreker aangevoerde daadzaken, mogen den toets der waarheid doorstaan, zoo zij het kunnen.

Doch gaan wij verder met de beantwoording der vraag: hoeveel de gezamenlijke polderlasten in het distrikt Rijk van *Nijmegen* bedragen? waaronder wij verstaan:

1o. De kosten van administratie.

2o. Idem wegens buitengewone werken, als verzwaring of verbetering van dijken en herstel van doorbraken.

3o. Idem wegens dijklegering, noodkeeringen, noodmaterialen enz. voor zoo verre deze laatste niet door de dorpen afzonderlijk voor hunne rekening worden aangeschaft.

4o. Idem wegens aflossing van kapitalen en betaling van intressen der bestaande schulden.

Terwijl onder deze polderlasten niet kunnen of moeten begrepen worden de sluislasten, wal- en weteringspenningen, onder beheer der gecombineerde dijkstoelen staande, evenmin de kosten welke de dorpen respectivelijk en alleen dragen voor hunne waterleidingen, bruggen, duikers, keerdammen, schutten enz., daar die lasten niet door de dijkstoelen worden uitgeschreven, tot de huishouding van elk dorp behooren, in geen verband met de algemeene polderlasten staan, en bij het nieuwe reglement hierin geene de minste verandering wordt daargesteld, wat het wezen der zaak betreft.

In het Rijk van *Nijmegen* ontvangen de volgende dorpen hunne contingenten in de ambts- of algemeene polderlasten:

Wychen	lastende	niet	1800	morgen.
Niftrik	»	»	400	»
Winssenrijks	»	»	750	»
Ewijk	»	»	1000	»
Beuningen	»	»	1200	»
Weurt	»	»	475½	»

Totaal . . 5625½ morgen.

waarover gemelde lasten worden omgeslagen.

Volgens eene zeer naauwkeurige berekening hebben de algemeene ambts- of polderlasten, hier in aanmerking komende, bedragen sedert 1800 tot 1828 ingesloten, alzoo in 29 jaren voor:

Wychen	f	83818. 70½	dus per jaar			f	2890. 30.
Niftrik	-	21486. 06	»	»	»	-	740. 90.
Winssenrijks	-	40625. 76	»	»	»	-	1400. 89.
Ewijk	-	55579. 30	»	»	»	-	1916. 53.
Beuningen	-	59416. 06½	»	»	»	-	2048. 83.
Weurt	-	23582. 85½	»	»	»	-	813. 20.

Totaal . . f 284508. 74½ dus per jaar f 9810. 65.

Derhalven over den geheelen polder jaarlijks, door elkander f 9810. 65, welke som, verdeeld over 5625½ morgen, eenen gemiddelden jaarlijkschen omslag per morgen oplevert van f 1. 74 $\frac{4456}{11251}$, gedurende 29 jaren tijds.

In deze berekening zijn de *interessen van schulden en aflossing van kapitalen* (de laatste schuld is eerst in 1827 afgedaan) *mede begrepen, waaraan de vereenigde dorpen, volgens art. 198 van het reglement, geen deel zouden nemen, al bestonden die nog.*

Bovendien wordt, zoo als de heer WIEGAND zegt, de polder met duizende van bunders vergroot, waarvan wij het aantal, evenmin als Z. Ed. kunnen ramen, maar niet te min opmerken, dat daardoor in allen geval de lasten zullen verminderen, naar mate de belastbare bundertallen vermeerderen, waaruit dan volgt, dat, na de invoering van het reglement, de bedoelde algemeene polderlasten niet meer f 1. 74 $\frac{4456}{11251}$ per morgen zullen kunnen bedragen, maar om de aangevoerde redenen in het rijk van *Nijmegen* alsdan, hoogstens, op f 1 : 00 per bunder mogen aangeslagen worden; waarbij men dan nog moet aannemen, dat gemelde polder in het vervolg door even zoo vele buitengewone [illegible] miteiten, dijkbreuken enz. zal bezocht worden, als dezelve sedert 1800 getroffen hebben, hetgeen, aangezien de verbeterde toestand der dijken, verdedigingsmiddelen en toezigt, met geene waarschijnlijkheid kan vooronderesteld worden.

De dorpen *Heumen, Malden, Hatert* en *Neerbosch* bij het rijk van *Nijmegen* vereenigd wordende, hebben alzoo niet het vooruitzigt, zelfs *onder de aller ongunstigste omstandigheden* met f 3 : 00 per bunder belast te zullen worden, gelijk de heer WIEGAND hen voorspelt, maar op het meest met f 1 : 00 per bunder.

De dorpen *Hees* en *Neerbosch* hebben thans hun eigen dijk, die geheel ten hunne laste ligt, waarover de schouw door den dijkstoel des rijks van *Nijmegen* gevoerd wordt; zij zijn verpligt hunne noodmaterialen aan te schaffen, en het dijkleger te betrekken; met een woord, hunne dijkzaken staan onder beheer van gemelden dijkstoel, even zoo de Heumensche dijk, onder beheer van den Maas- en Waalschen dijkstoel.

Rakende de dorpen *Herwen, Leur, Horssen* en *Batenburg*, welke de heer WIEGAND mede beweert nimmer tot eenigen polder behoord te hebben, moeten wij opmerken, dat *Herwen* tot het onderhoud van een gedeelte dijks te *Appeltern* is verpligt, onder den dijkstoel van *Maas en Waal* staande; *Horssen* is in hetzelfde geval, en is ook nog dijkpligtig onder *Batenburg*, alsmede *Leur*; terwijl *Batenburg* zelve thans een polderdistrikt uitmaakt en een' dijkstoel heeft.

Deze laatstgenoemde dorpen, zoo wel als *Hees* en *Neerbosch*, behooren dus alle in zoo verre tot eene polder-administratie.

Bij de nieuwe circumscriptie worden *Leur, Horssen, [illegible] Batenburg* met het polderdistrikt der 1ste klasse *Maas en Waal* vereenigd, voor welke polder wij dezelfde naauwkeurige berekening als voor het Rijk van *Nijmegen* zouden kunnen opmaken en aantoonen, dat deze dorpen evenmin als *Heumen, Malden, Hatert* en *Neerbosch*, door de invoering van het reglement, met f 3 : 00 per bunder aan polderlasten zullen bezwaard worden; doch het korte bestek van een dagblad laat niet toe nog verder in bijzonderheden te treden.

Deze beknopte aanmerkingen mogen alleen strekken om de belanghebbenden te doen zien, hoe weinig vertrouwen men stellen kan in zulke opgaven, welke zoo maar bij raming worden ter nedergesteld, zonder op een gegrond en onpartijdig onderzoek te berusten, en door onwederlegbare daadzaken gestaafd te zijn.

(1) Moet dit eene zekere afkeuring van de mededeeling van zoodanig verslag te kennen geven? Zoo ja, waarom? De ingezetenen mogen toch wel iets weten van de behandeling van zaken van algemeen belang in eene vergadering, wier leden door hen verkozen worden.

De Redactie.

GESCHIEDKUNDIGE HERINNERINGEN.

Den 9den September 1586 ging *Doesborgh* aan den graaf VAN LEICESTER over.

Den 9den dito 1598 stierf FLORIS VAN PALLAND, een der 300 edelen, die het bekende smeekschrift aan de hertogin VAN PARMA aanboden.

Den 9den dito 1620 werd de eerste steen gelegd aan de Westerkerk te *Amsterdam.*

Den 10den dito 1419 stierf JAN *de Onversaagde*, hertog van *Bourgondië.*

Den 10den dito 1672 ontsloeg Zijne Hoogheid, Prins WILLEM III, twee regerende burgemeesters JOAN VAN DE POLL en LAMBERT RENIST, drie regerende schepenen, tien raden en vijf oudschepenen, stellende in de plaats van genoemde burgemeesters KOENRAAD VAN BEUNINGEN en JOANNES HUDDE, waardoor *Amsterdam* eerlang in rust geraakte.

Den 11den dito 1547 ondergingen de Schotten eene geduchte nederlaag bij *Musselburg.*

Den 11den dito 1631 werd de eerste predikatie gehouden in de Westerkerk te *Amsterdam.*

Den 12den dito 1494 werd FRANÇOIS I, Koning van *Frankrijk* geboren.

Den 12den dito 1655 werd de eerste steen gelegd aan 's lands magazijn te *Amsterdam.*

Den 12den dito 1710 belegerde en nam MARLBOROUGH *Bouchain*, ofschoon hij reeds genoegzaam uit de gunst der Koningin ANNA vervallen was.

ARNHEM, den 12den September.

Het water is hoog in den *Rijn* aan de Paal:

Den 11 Sept. 3 El 5 Palm 5 Duim; gewassen 0 D., gevallen 10 D.
Den 12 dito 3 El 4 Palm 0 Duim; gewassen 0 D., gevallen 15 D.

Getrouwd:

A. STERREN
en
E. DE MARKES.

ARNHEM,
den 9den September
1829.

N O T I F I C A T I E.

De GOUVERNEUR der PROVINCIE *GELDERLAND*,

Brengt, bij deze, ter kennis van de ingezetenen van dit gewest, dat, achtervolgens de nadere bepalingen door Zijne Excellentie, den Heer Opperjagermeester van Zijne Majesteit, Opperhoutvester voor de Noordelijke Provincien, in overleg met Heeren Gedeputeerde Staten, vastgesteld, de Jagt tot nadere aanschrijving gesloten is in de districten *Buren* en *Culenborg*, *Tielerwaard* en *Boemelerwaard*, benevens in de Gemeenten *Appeltern*, *Horssen*, *Dreumel* en *Wamel*, zoo mede in de schependommen der steden, binnen voorschreven districten gelegen.

En, ten einde niemand hiervan onwetenheid kunne voorwenden, zal deze door de zorg van Heeren Burgemeesteren alom worden afgekondigd en aangeplakt, waar zulks te doen gebruikelijk is en almede in de Arnhemsche Courant worden geïnsereerd.

Arnhem, den 11den September 1829.

De Gouverneur voornoemd,
VAN HEECKEREN VAN KELL.

A M O R T I S A T I E - S Y N D I C A A T.
V E R K O O P I N G.

De A G E N T van het D O M E I N te *T I E L* zal, op Donderdag den 17den September 1829, des nademiddags ten vier ure, ten huize van de Weduwe *W I L L E M V E R M E E R*, in de *Roode Molen* te *Zennewijnen*; in het openbaar aan de meestbiedenden [illegible]

als:

Ongeveer drie Bunders W A A R D E N H O U T, staande op de Domaniale Rijswaard onder *Ophemert*.

De Conditien zijn te lezen aan het Bureau van den Heer Administrateur der Domeinen in het Eerste Ressort, te *Arnhem*, ter Secretarie van de Gemeente *Ophemert* en ten Kantore van den Agent van het Domein te *Tiel*.

De Agent voornoemd,
J. R A G A Y.

A M O R T I S A T I E - S Y N D I C A A T.
D O M A N I A L E V E R H U U R I N G
EN
V E R P A C H T I N G.

De A G E N T van het D O M E I N te *A R N H E M*, zal op Zaturdag den 26sten September 1829, des morgens ten 11 ure, in *het Roode Hert*, te *Apeldoorn*, ten overstaan van het Plaatselijk Bestuur aldaar, aan de meestbiedende verhuuren, de zoogenaamde T I E N en V E E R T I E N N U M M E R H U I Z E N, op het *Loo*, onder *Apeldoorn*; voorts verpachten 510 Bunders en 90 Roeden H E I D E V E L D, gelegen tusschen *Elspeet* en *Garderen*. Alles ingevolge Conditien, ter Secretarie der voormelde gemeente voor een ieder ter visie liggende.

De Agent voornoemd,
J. VAN LAMSWEERDE.

---

† † † De Notaris *A. J. N. G O D E F R O Y* zal op Maandag den 14den September 1829, voormiddags om 10 uren, aan de Bergstraat te *Arnhem*, erfhuiswijze verkoopen: eenen zeer netten en zindelijken I N B O E D E L, breeder omschreven in de Arnhemsche Courant van den 8sten dezer maand, zijnde heden morgen van 10 tot 3 uren voor een iegelijk te zien.

A A N Z I E N L Y K E V E R P A C H T I N G
VAN
W E I D E L A N D.

De Hoogwelgeboren Heer *B A R O N V A N L A M S W E E R D E* is voornemens, op Vrijdag den 25sten September 1829, des namiddags om 2 uren, aan het Veerhuis te *Malburgen*, ten overstaan van den Notaris *P I L G R I M*, te *Huissen*, publiek aan de meestbiedende, voor den tijd van zes achtereenvolgende jaren, te Verpachten: circa 58 Bunders uitmuntend schoon W E I D E L A N D, in 12 perceelen van verschillende grootte, gelegen in den Buitenpolder van *Malburgen*, Gemeente *Huissen*; voorts eene in *Malburgen* gelegene T A B A K S - H O F S T E D E. Kunnende men, omtrent het een als ander, nadere informatie bekomen bij den Waardsman *W I L L E M R E M I E*, te *Malburgen*.

V E R K O O P I N G
VAN EENEN
B O U W H O F,

Onder *Maurik*, Ambte van *Nederbetuwe*.

De Notaris *D I R K D E J O N G*, te *Tiel*, zal, namens zijnen Principaal, op Dingsdag den 16den September 1829, op hoogen doen inzetten, en Dingsdag den 22sten derzelfde maand, finaal verkoopen, [illegible] om tien uren, ten huize van *G. D. V A N* [illegible] *N*, in het *Wapen van Gelderland*, te *Ingen*, [illegible] BOUWHOF, genaamd de *Oude Hofstede*, bestaande in:

Een H U I S, K E R N H U I S, H O F, T W E E B E R G E N, T W E E S C H U R E N, B O O M G A A R D E N, B O U W - en W E I L A N D E N, alle aan en bij elkander gelegen, te zamen groot ongeveer 31 Bunders en 50 Roeden; verpacht in den jare 1826, tot den 1sten Mei 1832, met uitzondering van het Fruitgewas, voor *f* 790: — 's jaars; zullende de Kooper in het genot treden met den 1sten Mei 1830; breeder bij Biljetten gespecificeerd en nadere informatie te bekomen ten Kantore van den voornoemden Notaris, alwaar visie der Veil-Conditie kan worden genomen.

---

† † † Men vraagt eene Gereformeerde B A K E R of andere ordelijke V R O U W, om eene zieke op te passen. — Adres te *Arnhem* bij *B E R E N D S*, in de Groote Societeit.

---

§ § § Aanstaande Woensdag, den 16den September 1829 zal, op den Huize het *Elza*, bij *Zutphen*, erfhuiswijze worden verkocht: onderscheidene M E U B I L A I R E G O E D E R E N, P O R C E L E I N - en G L A S W E R K enz.; een zesjarig S C H I M M E L - P A A R D, R Y T U I G E N en T U I G E N, B R O E I B A K K E N, B R A N D H O U T, H O O I en S T R O O, en eindelijk eenige perceelen te veld staande H A V E R, B O E K W Y T en A A R D A P P E L E N.

Zijnde alles twee dagen voor den Verkoopdag voor een ieder te zien.

---

† † † De President H O O F D B E S T U U R D E R der Onderlinge Maatschappij, onder de zinspreuk: « *Tot Heil der Vrouwen!* » brengt door deze ter kennis van alle belanghebbenden, dat de Jaarlijksche Algemeene Vergadering dier Maatschappij, naar aanleiding van *Art. 10* des Reglements, is gehouden te *Amsterdam*, den 6den Augustus 1829, en als toen de Rekeningen en Verantwoordingen van de drie Afdeelingen over 1828 zijn opgenomen, goedgekeurd en gesloten, terwijl wijders met eenparige stemmen, ten getale van meer dan *acht honderd*, eene Commissie uit de Leden is benoemd, om het *Ontwerp* van het bij *Art. 61* bedoelde *herzien Reglement*, benevens de berekeningen der met het bekende en geheel onpartijdige deskundigen, welke zich gaarne met het nagaan der gronden, waarop deze nuttige onderlinge vereeniging voortdurend zal kunnen gevestigd blijven hebben willen belasten, en, in het algemeen, alle andere tot het Reglement betrekkelijke stukken zoo die reeds aanwezig zijn, als verder door de Leden mogten worden ingezonden, in overweging te nemen, en daaromtrent, ter eerstvolgende Algemeene Vergadering, in 1830 te dienen van hun berigt en gevoelen, zullende ingeval van aanneming van het herzien Reglement, hetzelve met de door de onderteekening der deskundigen gestaafde berekeningen worden gedrukt en algemeen verkrijgbaar gesteld.

Nog acht de President Hoofdbestuurder het nuttig mede te deelen, dat de Maatschappij ten dage ter rekening in het bezit was van een kapitaal van *een millioen negen maal honderd een duizend gulden*; — dat de eerste uitkeering aan deelgeregtigden, volgens het Reglement zal plaats hebben in de maand September 1830; — dat het maximum van hetgene alsdan zal moeten worden voldaan, bedraagt *negen duizend een honderd gulden*; — en eindelijk dat alle andere bijzonderheden van wezenlijk belang voor de leden zijn opgenomen, in de aan hen gerigte en te verzenden Circulaire van den 4den dezer, No. 3177.

Leeuwarden, den 8sten September 1829.

J. E E K M A.

---

† † † Bij *J. J. V A N L U T T E R V E L T*, Kollecteur der Koninklijke Nederlandsche Loterij te *Tiel*, is in de Vierde Klasse der 146ste Loterij getrokken op No. 15522 de kapitale prijs van *f* 25,000.

N E D E R L A N D S C H E
STOOMBOOT-MAATSCHAPPY.

Bepaling der afvaart, gedurende de maand September 1829.

Van *Rotterdam* naar *Nijmegen*:				§ Van *Nijmegen* naar *Rotterdam*:			
Zondag	13	's morgens	4 ure	Zaturdag	12	's morgens	9½ ure
Maandag	14	's morgens	4 ure	Zondag	13	's namidd.	2 ure
Dingsdag	15	's morgens	4 ure	Dingsdag	15	's namidd.	2 ure
Woensdag	16	's morgens	5 ure	Donderdag	17	's namidd.	2 ure
Vrijdag	18	's morgens	7 ure	Zaturdag	19	's morgens	5 ure
Zondag	20	's morgens	7 ure	Zondag	20	's morgens	5 ure
Maandag	21	's morgens	8 ure	Zondag	20	's namidd.	3 ure
Dingsdag	22	's morgens	9 ure	Dingsdag	22	's namidd.	2 ure
Woensdag	23	's morgens	10 ure	Donderdag	24	's namidd.	2 ure
Vrijdag	25	's morgens	11 ure	Zaturdag	26	's morgens	9 ure
Zondag	27	's morgens	4 ure	Zondag	27	's morgens	9½ ure
Maandag	28	's morgens	4 ure	Zondag	27	's namidd.	2 ure
Dingsdag	29	's morgens	4 ure	Dingsdag	29	's namidd.	2 ure
Woensdag	30	's morgens	5 ure				

Van *Nijmegen* naar *Keulen*:

Zondag	13	's namidd.	4 ure	Woensdag	23	's morgens	5 ure
Dingsdag	15	's morgens	4 ure	Woensdag	23	's avonds	9 ure
Woensdag	16	's morgens	5 ure	Vrijdag	25	's avonds	10 ure
Woensdag	16	's namidd.	4 ure	Zondag	27	's namidd.	4 ure
Vrijdag	18	's avonds	6 ure	Dingsdag	29	's morgens	4 ure
Zondag	20	's avonds	6 ure	Woensdag	30	's morgens	5 ure
Dingsdag	22	's morgens	4 ure	Woensdag	30	's namidd.	4 ure

[illegible]

De Diensten [illegible] op Dingsdag den 15den, 22sten en 29sten September, van *Nijmegen* naar *Keulen* op Woensdag den 16den, 23sten en 30sten September des morgens ten 5 ure, van *Keulen* naar *Nijmegen* op Zaturdag den 19den en 26sten September en van *Nijmegen* naar *Rotterdam* op Zondag den 20sten en 27sten September des morgens zullen worden verrigt door de Stoomboot *de Herkules*, slepende een fraai en voor de Reizigers bijzonder gemakkelijk ingerigt Jagt, welke nieuwe inrigting verwacht wordt, dat de algemeene goedkeuring van het reizend Publiek zal wegdragen.

Van *Rotterdam* naar *Arnhem*:	§ Van *Arnhem* naar *Rotterdam*:
Elken Zondag 's morgens ten 6 ure	Elken Maandag 's morg. ten 9 ure

Men kan informatien bekomen bij de Agenten van voornoemde *Maatschappij*, de Heeren *V A A L M A N* en *T R I E B E L S*, te *Nijmegen* en bij den Heer *B. B L E C K M A N N* te *Arnhem*.

Alle dagen varen de Stoombooten tusschen *Rotterdam* en *Antwerpen*, vice versa, op bepaalde uren, als bij Biljetten is bekend gemaakt.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.